

КАФЕДРА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ УКРАЇНИ

СИЛАБУС

з дисципліни «Історія українських автентичних інструментів»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) Другий (магістерський)	Курс	II II
Ступінь освіти	Бакалавр Магістр	Семестр	Осінній
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	4
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	32
Освітньо-професійні програми	Оркестрова майстерність	Лекції	16
	Сольне інструментальне та вокальне виконавство	Семінари	16
	Хорове та оперно-симфонічне диригування	Практичні	-
	Музикознавство та композиція	Індивідуальні	-
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво	Самостійна робота	88
Статус	Вибіркова	Семестровий контроль	Залік

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Гайденко Анатолій Павлович, професор
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/person/1835
E-mail	anathaidenko@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна передбачає вивчення історії, теорії і практики автентичного інструментального музичного виконавства, сучасних наукових праць з означеної проблематики.

Вибірковий навчальний компонент «Історія українських автентичних інструментів» розроблено для комплексного вивчення мистецтвознавчих засад автентичної інструментально-виконавської майстерності, історії виконавства на

інструментах, які не увійшли в систему академічного музичного мистецтва, але в останній час виокремились в самостійний вид музикування, що набув актуальності на рівні з академічним виконавським мистецтвом та широко використовується в сучасній концертній практиці.

Об'єктом вивчення є українське національне *народно-інструментальне* виконавство.

Мета дисципліни – ознайомлення здобувачів з напрямками наукових досліджень в галузі автентичного музичного виконавства, з науково-теоретичним обґрунтуванням, узагальненням процесів становлення і розвитку народного автентичного інструментарію; вивчення специфіки використання автентичних інструментів як окремого феномену в системі народно-інструментальної концертної діяльності останньої третини ХХ –початку ХХІ ст. та функціонування даного напрямку в сучасному музичному соціопросторі.

Завдання дисципліни:

- ознайомитись з автентичним виконавством академічної (старовинної) та неакадемічної (фольклорної) музики; використовувати здобуті знання у власній науково-дослідницькій діяльності;

- дослідити еволюцію автентичного інструментарію та специфічного виконавського стилю в історичному контексті;

- проаналізувати результати впливу вдосконалення конструкцій та розширення виразальних тембральних можливостей інструментів;

- виявити можливості застосування у репертуарі народно-інструментальних колективів перекладень, транскрипцій та сучасних оригінальних композицій за участю автентичних інструментів;

- схарактеризувати генезу становлення та розвитку майстерності виконавців автентичної народної музики;

- простежити індивідуально-стильові аспекти виконавської майстерності провідних виконавців та ансамблево-оркестрових колективів автентичного музикування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти мають **знати**: органологію автентичних інструментів, їх різновиди та специфіку звукоутворення, сучасні технології оптимального їх впровадження у професійно-педагогічну діяльність, сутність музикування на автентичних інструментах у фольклорному і академічному напрямках, основні групи і види ансамблів автентичних інструментів України.

уміти: аналізувати музичні твори для виконання на автентичних інструментах, відтворювати художню концепцію музичного твору, його форму і стиль, реалізовувати його виконавсько-педагогічний потенціал.

Основні поняття для засвоєння: автентичне (історично інформоване) виконавство: органологія автентичного інструментарію України, різновиди автентичних інструментів, «автентична музика», сучасні виконавці автентичної музики.

Перелік тем

Змістовий модуль 1

1. Синтез автентичної та академічної традицій виконавства України.
2. Гнат Хоткевич як предвістник уваги суспільства до музичних скарбів минулого України.
3. Наукові дослідження в сфері інструментально-пісенної автентичної музики.
4. Старовинна музика: автентичний стиль та інтерпретація.
5. Стилїстика виконання автентичної музики на прикладі творів сучасних українських композиторів.

Змістовий модуль 2

6. Оркестри народних інструментів України: традиції та сучасність.
7. Українські народні інструменти, їх види, класифікація та ареал побутування.
8. Класифікації інструментальної музики усної традиції.
9. Кобзарство та його роль у становленні українства як політичної ідеї.
10. Міжнародний конкурс імені Гната Хоткевича (м. Харків) – роль харківських композиторів у створенні репертуару для виконавців на українських автентичних інструментах.

Форми та технології навчання

Процес навчання відбувається у формі аудиторного навчання.

У процесі самостійної роботи здобувачі поглиблено вивчають матеріал навчальної дисципліни, виконують запропоновані завдання.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- за джерелом інформації: словесні пояснення, розповідь, бесіди; наочні: спостереження;
- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
- за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- створення ситуації зацікавленості;
- заохочення до виконавсько-просвітницької діяльності.

Навчальні ресурси

Навчання проводиться в аудиторіях ХНУМ імені І. П. Котляревського та за допомогою безкоштовних інтернет сервісів. Додатково використовується навчальна платформа, призначена для створення персоналізованих навчальних середовищ – Moodle (ліцензія GNU General Public License).

Для забезпечення освітнього процесу використовується нотний фонд бібліотеки ХНУМ імені І.П. Котляревського, нотні збірники з репертуаром виконавців – солістів та ансамблів за участю автентичних інструментів, музично-

педагогічна література; відеотека, дискографія, інтернет-ресурси.

Інструменти та обладнання:

– автентичні інструменти, друковані нотні видання та самописні, комп'ютерне забезпечення, мультимедійні засоби для використання у сфері професійної діяльності.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно	FX
1–34	Незадовільно	F

	Поточне тестування та самостійна робота		
	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Сума балів
	Теми 1-8	Теми 9-11	
<i>Min</i>	30	30	60
<i>Max</i>	50	50	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

90–100 балів. Здобувач повною мірою володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає. Зміст відповідей розкрито всебічно, практичні завдання виконано правильно з використанням різних джерел.

82–89 балів. Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом. Здебільшого розкриває зміст питань. Відповідь по деяким питанням не досить глибока та аргументована, здобувач припускається несуттєвих помилок.

75–81 балів. Здобувач володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст. Відповіді позбавлені глибокого аналізу, аргументування. Здобувач припускається помилок у своїх відповідях.

64–74 балів. Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, має базові знання з предмету. Відповіді викладено фрагментарно, недостатньо розкрито зміст питань, наявні суттєві неточності.

60–63 балів. Здобувач частково володіє матеріалом, демонструє базові знання з предмету, поверхово та недостатньо обґрунтовано надає відповіді на запитання, припускається суттєвих помилок.

35–59 балів. Здобувач недостатньо володіє матеріалом, не спроможний викласти зміст більшості відповідей на поставлені питання, припускається суттєвих помилок у своїх відповідях.

1–34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом, не в змозі надати відповідь на поставлені запитання.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у творчих конкурсах, круглих столах, тематичних наукових конференціях, відвідуванні культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І.П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І.П. Котляревського».

Рекомендовані джерела

1. Гусак Р. Д. Народні музичні інструменти // Історія української музики: У 7 т. Т. 1. Кн. 1: Від найдавніших часів до XVIII століття. Народна музика — Київ: Видавництво ІМФЕ, 2016—440 с. — ISBN 978-966-02-8089-2 — С. 369—391

2. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підруч. для вищ. навч. закл. культури і мистец. I—IV рівнів акредитації / М. А. Давидов ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Вид. 2-ге, допов., випр. — Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2010. — 592 с. : іл., фотогр. — 500 пр. — ISBN 966-7357-36-8.

3. Музичні інструменти українського народу / Г. М. Хоткевич ; [упоряд., підготов. тексту, покажч. О. О. Савчук ; післямови І. В. Мацієвського, В. Ю. Мішалова, М. Й. Хая]. — Друга редакція. — Харків : Вид. Савчук О. О., 2012. — 512 с. : 202 іл.

4. Ніколаєвська Ю. Аутентична виконавська стратегія та її сучасні трансформації. Мистецтво Борроко у виконавській проекції. Аутентична виконавська стратегія та її сучасні трансформації // Аспекти історичного музикознавства. Харків. Вип.10. 2017. С. 180–198.

5. Тисячолітнє дерево. Народні музичні інструменти Закарпаття: музичні традиції і сучасність / Віктор Шостақ ; [післяслово І. Мацієвського]. — Ужгород: Карпати, 2016. — 206 с. : іл., нот.

6. Федун І. Етноорганологія. *Українська фольклористика. Словник-довідник* / укладання і загальна редакція Михайла Чернопиского. Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. — 119с.

7. Хай М. Музика Бойківщини. Київ : Родовід, 2002. — 303 с.

8. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фолкльорна традиція). Монографія : 2-ге видання, виправлене і доповнене. Київ – Дрогобич : Коло, 2011. — 560 с.

9. Український народний музичний інструментарій на межі тисячоліть, Автор-упорядник Л.Черкаський — Київ:ДАКККиМ — 2007. 298 с.

10. Черкаський Л. Музичні інструменти українського народу (навчальний посібник для вузів культури та мистецтв) — Київ:ДАКККиМ — 2005. 409.с.

11. Чеченя К. А. Питання автентичності в музиці (теорія і практика)// «Мистецтвознавчі записки», вип. 18 — Київ, 2010 р. С.67—78.

12. Яремко Б. Етноінструментознавство : навчальний посібник. Рівне : РДГУ, 2003. 188 с.